

آبونه شرائطی

مداجلی، خارجی، مدیر ایچون
سنه لکی (۲۵۰)، آلتی آیلانی
(۱۳۰) غروشدور.

نسخه سی ۱۰ غروش،
سنه لکی ۵۲ نسخه در
اداره خانه

باب عالی جاده سنده دایره مخصوصه
اخطارات

آبونه بدلی بشیندر

مسئله موافق آثار مع المنویه
قبول اولنور، درج ایدلهین
یازیر اعاده اولونماز

الکتاب

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته لقی مجموعه اسلامیه در

باش محرر صاحب و مدیر مسئول

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم محمد عاکف اشرف ادیب

اخطارات

ادرس تبده بلنده آیریجه
غروش کوندرملایدر

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه صره
نومروه بی محتوی بولنسی لازمد

بماک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینک فرانسه
جده یازلسی رجا اولنور.

پاره کوندردلرکی زمان نه یه دایر
اولدیغنک واضحاً بیلدیلمی
رجا اولنور.

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

دینی مجدد دل

با خود

«تو کیانک نجات و اعتلا یولاری» نده بر رهبر

«پنه موسی افندی دییورکه مذہبک حدودنی انکار ایدرم . اسلامک عقلی مادامک طوقوندر ، ترقی به امکان یوقدر . عقلی اولاً اسارت دینی به دن قورتارلی ، عقل الکیوک حجت الہیہ در ، مطلقدر ، حدودک بریلہ محدود دکدر . مذہب اربہ نک حدودنی قیرمالی ، عقلک حریتی تأمین ایتلی » [ص ۲۰]

ہاشم بک ، بوسطارلی یازدینی ہیفہ نک صد و کئندہ شویہ سویلہ یور : «جلال نورہ بک غالباً تاریخ دنیات دہ اجتہاد قایم سنک مسدودیتہ اعتراض ایدیور . اعتراضک نہ کی افکار و مطالعہ بہ مستند اولدینی ایضاح ایدہ یور . اگر اسلامک ترقیتہ مانع اولان حال ، «باب اجتہادک مسدودنی ، جملہ مجرہ سبیلہ ایضاح اولنورسہ باب اجتہادی آجیق طوقان ابران ایچین ندیعلی ؟» باب اجتہادک آجیق دورماسی ابران مسلمانلریک نجاتہ فائدہ ویرمیدیکی . ہاشم بک ، کندیکی سویلہ یورسکز . شوخالہ براز اول موسی افندی بہ یور اولہرق : «مذہب اربہ نک حدودنی قیرمالی ، عقلک حریتی تأمین ایتلی .» دیرکن نہ دیمک ایستہ دیکر ؟ اجتہاد بحی اشاعیدہ کلہ جکدر .

«خلاصہ تورک - عثمانیلر یا کلش ، فنا ، ثابت قاعدہ لہ مربوط قالدیلر . بشامق شرائطی دنیانک او بر اوچندہ دہ کیشدی . حیات ایچین بی قاندہ ل کشف اولندی . حالوکه تورکار ثابت قاعدہ لری تطبیقہ دوام ایتدیلر . شیمدی دخی اولہ .» [ص ۲۰]

اوت ، بشامق شرائطی دنیانک او بر اوچندہ دہ کیشدی ، چونکہ فنون و صنایع ترقی ایتدی . لیکن ، رجا ایدرم : تورک - عثمانیلرک مربوط قالدینی یا کلش ، فنا ، ثابت قاعدہ لردن مقصدکز اولان احکام دینیہ ، اولہری هانکی نافع وجہی تشبہ لردن منع ایتدی ؟ یول یا عیالک ، شندوفر یا عیالیک ، واپور یا عیالیک ، معدنلر کزی پر آتندہ براقیک ، یا خود امتیازنی ، یوق ہاسنہ اجنیلرہ صاتیک ، تجارت ایتہ بک ، صنعت اوکرہ فیک ، پارہ قازانماک ، قازانماشلری اسراف ایدک ، سفاهت ایدک ، قوملریکز ظلم ایتسین ، دیکریکز بوبون ا کسین ، تذال ایتسین ، ہم ثروتلریکزی ، ہم رہی بریکزی بیک ، بیتیریکی دیدی ؟

«تورک - عثمانیلرہ ، ابلاک دورہ موافق کان دخی قاعدہ لک صوکرہ موافق کلہ می شوننددر : منشائی عربستان اولان دینک قاعدہ لری ابلاک تورکارہ موافق کدی . چونکہ اولردہ عرب بدولر سویلہ بندہ ایدیلر . صوکرہ تورک حیات اجتماعیہ دہ کیشدی . حال بوکہ قواعد ثابت قالدی .» [ص ۲۱]

دین اسلامک ، عرب بدولرینہ ویا او سویلہ دہ کی انسانلرہ کورہ بر دین اولدینی وکوندن کونہ ترقی ایدن انسانلرہ مرجع اولہ بیلیمک

نہ کی نعمتاری اولدینی ایضاح و بیان مقصدیلہ سوق ایدلشددر . بو آیتلرہ بزه آکلاتلق ایستہ نمشددرکہ السانی ، عدمدن و جود ، موندن حیات کسود سہنہ بوروندیرن ، ارضک ظاہر و باطنہ تصرف و حاکمیت قدرت و قابلیتی ویرن صرف اللہک لطف و انعام مخصوصیدر . بو آیات کریمہ جناب حقک تجلیات الطافنی سرد و ایضاح صورتیلہ توحید حقہ دعوت ایتدیکی کیمسارہ ، مبدع کائناتک سرار صنع و حکمتہ بر درجہ دہا نفوذ ایدہ بیلیملری ایچون برازدہ عالم ملکوتہ اجالہ افکار ایتہ لری تکلیف ایدیور و اولرہ سہادات عالمک نہ بیوک بر صنع و حکمت اثری اولدینی آکلاتلق ایچون اونک ماہیت ابتدائہ سندن بحث ایدرک دییورکہ : شو کوردیککیز طبقات علویہ اولجہ ، معدنی و ترابی بر طاقم اجسام ذاتیہ بی حاوی باشلی باشنہ فضا دہ نام بر کئتلہ دخانیہ ایدی . اوزمانکی شکل و ماہیتلری اعتباریلہ بواجرام ، نہ اوزرلرندہ ذی حیات بر جسمک استقرارینہ یارار ، نده شو فضای غیر متناہی دہ مبدع حکیمک زلدہ تعیین ایتدیکی قانون حادثات ایجابانہ تبعاً بویلہ منتظم دورہ لراجرا ایدہ بیلیردی . ایشہ اوکئتلہ دخانیہ بی بر طاقم مراتب تکاملدن کچیرمک بو شکل و جودہ افراغ ایدن خالق کائناتک قوت و قدرت بی پایانی اولدی .

آنجق انسانلر آرمسندہ اولہ لری دہ وارکہ ملک و ملکوت عالملریک عقللرہ حیرت ویرن بونجہ خوارق و آباتی کوردلردہ اولدن استفادہ ایتک ، درس عبرت آلمق جہتی خاطر لرندن بیلہ کچمزدہ کتاب کائنات اوزرندہ قدرت قاهرہ الہیہ نک لایمہ دلائلی اوقورلردہ بو حال ضلال و طغیانلری آرتیرمہ دن بشقہ بر تاثیر حصولہ کتیرمز . ایشہ قرآن انسانلر آرمسندہ «صنف خلقک موجودینی نظر دفتہ آلہرق ہدایت یوللری تلقین ایدرکن بو کیلری دہ مرکز رشد و فلاحہ جلب و امالہ ایدہ بیلیمک املیلہ تلقینانہ دائما موعظہ حسنہ تردیف ایتمش ، کوزل کوزل مٹلر ضرب و ایرادیلہ حقایق دینیہ بی نظر لرندہ بتون وضوحیلہ تجلی ایتدیرمک و سائلی دریغ ایلہ مشدر .

آیات سابعہ جناب حق وجود ذاتی ناطق و مؤید اولہرق تشریح ایتدیکی طرز دہ بر طاقم دلائل سرد ایتدکدن صکرہ کفر و عنادی بردرلو الدن براقہ میان السانہ ، اک کزیدہ والک خیرلی بر صنف مخلوق اولاف ملکولہ قارشی بیلہ کندیہ ناصل امتیاز ویرمش اولدینی آکلاتلق ایستیور . و بو مقصدیلہ رسول امینہ ، کلہ جک آیتک تضمن ایتدیکی محاورہ و مناقشہ بی ، منکر توحید اولانلرک سمع اطلاعہ ابلاغ ایتہ سنی امر ایدیور . بومناقشہ جناب خلقک خلیفہ ارضی ناصل بالحققدن یاراندینی ، صکرہ ناصل روح نفخ ایتدیکی واکا ملائکہ مقربینی بیلہ حیرتہ براقہ حق اسرار عجیبہ و حکم بالغہ تودیع ایلدیکی کوسترہ رک وادی عناد و استکبار دہ ثابت قنم اولانلری دائرہ اقرار و خشوعہ جلب ایتک مقصدیلہ سوق و ایراد ایدلشددر .

مترجمی : محمد شوکت عبدالعزیز چاویش

بوقاعده لری تصویب ایتمه یورمیسکز ؟ منصوص و مصرح اولان حکم کرده اجتهاد و تعدیل جریان ایتمه یورمیسکز ؟ برار اول : قرآنک اساس حکم لری تغییر اولوفسون دیمک ایسته میورم دیور دیکز .

« فائض ، سرمایه غداسی ، و بو حیثیتله سرمایه تداولک یعنی تجارتک میوریدر . انکله نیک هندستان حکمرانلری ، انکله سرمایه سیک هندستان ترقی و هندلیرک فائض بلع ایتمه ایضاح اولونا بیلیر . »

هاشم بک فائض مدح می اید یور ؟

انسانک آلتی ترله مدن ، کمدی او تور ویده باره سنه یار قازاند . برحق اصول لری اور ویده سوسیالیستلک کی مفرط مسلک لری دو غور مشدر . مع مافیه بز بوراده شریعت اسلامی طرفندن ، ربابه قارشو وضع ایدیان حکم تحریرک حکمت اجتماعیه سی سرد و بیان ایتمه چکز . اوبیولک یحیی بورابه صیغیر منه جالشایه جفز . چونکه یک چوق زماندن بری تورک - عثمانلی حکومتی فائضی فعلا قبول و تطبیق ایتمکده بولومشدر . یعنی شریعت اسلامی نیک ، آراتق بوبوزدن مملکتک ترقیسنه انکله اولمی قلامش ولیکن مملکت بینه ترقی ایدمه مش ، اقتصاد یانی دوزده - لیرک نجات و اعتلا بولنه کیرمه مشدر . بناء علیه هاشم بک فائض حقنده کی حکم شرعی را وزیرنه یوروندیکی سرزنش لری مودامی کچمش برشکایتی تازه له مک و شکایته محل قلامدینی نیین ایتمکدن سوکره بینه شکایتده اصرار ایتمک درجه سنده معناسدرد .

« لکن عجبا » ربوة « کله سندن مقصد حقیقه » بیلدیکز فائضیدر . « لفظ قرآنک حالا » ربوة « شکایتده اولدیفنی ظن ایتمکده دوام اید یور .

« سوکره نضر کائنات افندمن یک عالی بر دستور وضع اید یورل : « اول العقل بالنقل » یعنی عقل ایله نقل تعارض ایدرسه عقلک نقله ترجیحی اراده بیور یورلرک دینک احتیاج بشره دائماً موازی بر حال موجوده بولومشی بوندن داها آجیق و قطعی بر لسان ایله سویله نمن . [۴۵]

ایله بر حدیث محفوظم دکلمه ده جمله مذکور ، هاشم بک و یردیکی معنایه موافق کلمک اوزره « اول النقل بالعقل » طرزنده اولاق لازم کلیر . کمدیسنک ضبطنه کوره معنای ، مقصود دینک عکسنه چیقار . لکن مؤلفک عربجه بیللمه دیکی یوقاریکی سوزلرندن ده آکلا . شلمشدی . سوکره ، دلیل عقلینک ، نسخ و تخصیص قبول ایتمه می جهتیه نسخ و تخصیصی قابل اولان دلیل نقلیدن قوی اولدیفنی علماء اسلام اولدن بری کتابلرنده دستور العملی اتخاذ ایتمش لردر . فقط ، نقلی تأویله مجبور ایدن دلیل عقلینک تعینی ایچون عا کملرنده احتیاط منطقی به یک لزوم کورمه ین مجدد لر عک عقلی کفایت ایتمه چکنی خاطر دن چیقار مالمیدر .

شوراهی ده استفرا ب اولنه حق برشیدر که علماء اسلام ، ادله

ایچین ، نشئت اولامی و حالت اصلیه سی اوزرنده تعدیلاته محتاج بولندیفنی سویله بیلرک ، دینه ناصل بر نظرله باقمده اولدق لری ارباب دقت تقدیر ایدر . بونلر ، بر طرفندن ، دینه خرافات کاریشمش ، اصلنه ارجاع ایتمک لازم دیرلر . و بر طرفندن ده منشأی اعتباریه صرب بدویلرینه کوره بر دین اولدیفنی سویله بیلرک اصافی استخفاف ایدرلر . [۱] « اسلام دینی ، تک بر آدم طرفندن تبلیغ اولومشدر . » [ص ۴۱] طبیعی دین بویه اولور . بر جهات طرفندن ، ال بر اکیله وضع و تنظیم اید یلریا .

« اسلامیتده اونک ایچون بیوک بر ثابت وار » [ص ۴۱]

بوده بک طبیعی دکی یا ؟

« امور دینه ده حقیقت طاینان هر شیک بونون اعصار آتیه طرفندن حقیقت اوله رق قبوانی بر لحظه قبول ایتمک بیلره ... » [ص ۴۲]

ناصل ؟ سن ، دینک ، سوزنده هیچ ثباتی اولمایان متلون آدم لری کی بو کونکی سوزنی یارین کندیمی تکذب ایدر بر حال بی قراریده اولمسنی می ایستهر سیک ؟ بویه ، هر کون بر شکل تصحیح اخذیه محتاج اولان دینک سعادن منزل اولماسنه نه لزوم وار ؟ بونی هر کس یابا یلیر . مطلوبه و احتیاجه موافق کله دیکی آنده ده کشیدریله جک دکی ؟ ایسته مجدد لری دینی بویه اولمالیدر .

« دیمک ایسته میورم که اساسانه ده تعلق ایدن قاعده لری یعنی قرآن کریمک اساس حکم لری تغییر اولونا بیلیر ، یا خود تغییر اولونسون . » [۴۲ ، ۴۳] قرآن کریمک اساس حکم لری نیک کی شیلر اولدیفنی بیللمه کز بوسوزیکز ده دورماز سکز .

« احل الله البيع و حرم الربوة » [۲] ایت کریمه سنده کی « ربوة » کله سی بیلدیکز فائض معناسنده اکلا شیلیمش . [۴۳ ، ۴۴]

باشقه داها مناسب معنای وارسه سویله مل اید یکز .

« سوکره ، مورد نصده اجتهاده مساع ، و تصریح مقابلنده دلالت اعتبار اولادینی حقنده ایکی قاعده فقیه وار ، ایسته بو صورتله علماء اسلام فائض تحریم ایتمش لر . [۴۴]

[۱] دو فتور دوزیدن منقولدر .

[۲] آیتده کی کله « الربوة » شکلنده در . مؤلف ، قرآن کریم بیللمه یکندن و حقیقی املاسیله کله یی ده اوقویامادیفندن « الربوة » به تحریف اید یور . قرآن کریمده واو ایله ، الف ایله یازیلی اولان « ربوا » کرک مننا و کرک تلفظ اعتباریه لسانعزده معروف اولان « ربا » دن باشقه بر شی اولادینی حالده باه محدودینی تفخیم ایدن لهجه عربیه یده مساعد اولاق اوزره قرآن کریمده واو ایله یازیلمشدر . بو صورتله کلمه نیک املاسنه بر واو زائده کلدکدن سوکره بو واوی ، جمع وایته تشبیه برده الف تعقیب ایتمشدر . فقیرک رایته کوره بو الف ، واوک بر حرف مد کی متصل اولدیفنی بانی مد ایدر کن فتحه سنک محفوظ اولدیفنی و واو ایله مختل اولسادیفنی بیلدیرمک ایچون ذاتاً لازمدر . کلمه نیک املاسنی بوجه سابق توجیه ایدن تفسیر کتابلرنده شوبله بر نکشته در میان ایدلمشدر : ربانک معنای زیاده غیر مستحقه یی مشتمل اولدینی کی بونکله متناسب اولاق اوزره افظنده ده بو صورتله بر حرف زائد بولنش اولور .

عقلیه به اودرجه اهمیت و ردیکاری حلاله بالکثر شیخا کبر فتوحا .
تند عفاک نقیدن اقوی اولدینی قبول ایتمه مشدر . مجددرک پیدشوی
دینسی اولان وعفاک زنجیری قیرمالی دئی به بار بار باغیران موسی
بیکیف افندی ایسه طعن و تشنیعی ذکری کین علمایه تخصیص ایدرک
شیخا کبری یوکسک بر موقع استثناده طونار .

« دین اسلامک قاعده لرینی نظره ثابت کوستن تقبلدن بریده وقف
حقنددر : « شرط واقف نص شارع کییدر . « قاعده فقیه سیله وفق وجه
تخصیصی تأیید ایدیلورلر . واقفا اورتده بره استبدال « قاعده سی وارنده
بو وجه تخصیصی ده کیشدر بره میور . چونکه واقفک شرطی شارعک نهی کی
قبول اولونمشدر . « [۴۵ ، ۴۶]

اسلاف علما آره سنده بوقاعده نک علمنده بولونانلرده واردر .
بون الزام ایدن اکثریت ایسه حقوق لهر فیه نک محفوظ و مقدس
اولدی لازم کله چکنی دوشونمشلر ، اموال و املاک و فقیه ، واقفلرینک
حیانتده صاحب اولدینی مالارندن عبارت بولدیغنه و هرکسک مالنده
ایسته دبیکی کی نصرف ایتک حق ، حقوق مدنییه و اساسیه نک اک
مهملرندن برینی تشکیل ایتکده اولدیغنه نظراً اصحاب اوقافک شرائطی
نظر اعتباره آتی مسئله سی یکن قولایلقه تنقید ایدیلدیجه چک بر اساس
معقوله مستندر . مؤلفک :

« اوقافک بو قدار چوق اولاسنک سبی ، دیندارلقدن ، خیرایشله مکدن
زیاده ، عامه نک نفعی تأمیندن زیاده ینما کرلرک مالک اولدیلری رونق اسکی
ظلم و اعتساف دوره سنده بر باشقه سی ینما ایتمه سین دییه املاک و عقارک بوزده
دوقسان دوقوزینی کیندی لرینه ، اولاد لرینه تأمین ایدرک بونک بوزده برینده
بر جامع ، بر مدرسه ، و یا بر تکیه یه تصدیق ایتلرندن نشئت ایتشدر . »

سوزی ایسه تاریخک و بر دیک سو طن ایلر حصوله کلش بر تخمیندن
عبارتدر ، که بو تخمین نه قدار حقی اولورسه اولسون تفصیل و ایضاح
طلبنه قارش قلاط واقفک فلان جهته تخصیص ایتدیکی مال .. فلان
یردن غصب اولونمشدر .. دییه بیلیمک ممکن اولمایه چندن قوانین حقوقیه
نظرند بویله سوزلرک بعض باره لاق قبضی اولماز . آریجو : تفسیر شایان
بر مسئله درکه بوسوزلری ، مکتب حقوق دیپلومانی حاز اولان هاشم
یک سویله یوز . « شرط واقف کنص الشارع ، قاعده سی بویله عامیانه
سوزلرک دکل ، علمی مسورنده مناقشه لایقدر . و اویله بر مناقشه
نتیجه سنده اوله بیلیرک بوقاعده نک معارضلری حق قازانیرلر . شیمدی
ین بور ادهده بالکثر شونی سویلهرم : بوقاعده نک شمدی به قدر محفوظ
قالسی عین اصابت اولش ، و بوسایه ده و وارداتی دولت بودجه سنک
نصفه نه معادل اولان ، اموال و املاک و فقیه بزه قدر انتقال ایتش .
اگر اموال اوقافه حکومتک ، ایسته دبیکی کی ال اوزانمسته بیوجک
بر مانع تشکیل ایدن اوقاعده اولماسه یدی بویوک ثروت اسلامیه مکده
احتمال که برنده یلر اسردی .

« ثالثاً اسلام جماعتی آره سنده بر سوری مسئله ک باشانیور ، انسانک
سمیدن باشقه بر شیشی اولمادیغنی بیان بیوران شارع اعظمک امری خلافتده
مدرسه لر ، عمارت لر ، تکبیلر ، قنبل ، غلط و جماعت مسلیته قائده سنندن

زیاده ضرری اولان یوز بیکلرجه ، میلیونلرجه افراد یله دولور . [۴۶]
انسانک سمیدن باشقه بر شیشی اولمادیغنه دالر شارع اعظمک بیا .
نندن مقصدی : « وان لیس للانسان الا ماسی » آیت کریمه سیدر .
بو آتی تجدید پرور لریمز یک چوق اوقورلر . ولکن معناسی یک آز
آکلارلر . اوجه دن اوله رق هاشم بکک ده آیت کریمه حقنده کی
طرز تلقیدی محتاج تصحیحدر . سورة نجمده واقع اولان بو آیت
کریمه نک ماقبل و مابعدینی بیانلر ، آخرته طاید بر حکمی مبین اولدینی
آکلامده کوجک چکمز لر . اکر دنیایه عائد مسامی مراد اولنسه
آیتک حاوی اولدینی قصرده صحیح اولماق لازم کلیردی . چونکه
دنیا ده انسانلر سمیلری لاحق اولمادیغنی شیلردن ده استفاده ایده بیلیرلر .
میراث ، بونک اک میدانده بر مثالیدر . سوکره ، میراث غیرک مسامی
عینندن حقی اوله رق استفاده ایتکدر . حال بوک دنیا ده بونک حق سوزلرینه
بیله وقوعات مساعد اوله بیلیر . ایسته آیت کریمه نک همان اوزرنده کی
« ان لاتزر وازرة وزر اخرى » قول شریفی ایلر برابر آخرنده هر
هانکی بر انسان ، دیکرک جرمندن مسئول و متضرر اولمایه چنی کی
استفاده سنکده کندی مسامیسنه منحصر قالاچغنی ناطقدن . اوستنده کی
« ان لاتزر وازرة وزر اخرى » قول شریفکده ، نیجه یا کلیشلرله ،
حق سوزلرله جلوه کاه اولان دنیایه عائد اولمادیغنی معلومدر .

مؤلفک ، طلبه علمی مسئله کد ایدرک بونلرک اقامت لرینه تخصیصاً
انشا اولونان مدرسه لر ، داهل ، فقرایه معاونت مقصدیله باییلان
عمارتحالری مبانی خیریه دکل ده طارفا مؤسسات مضرردن کوسترمه سی ده
یک غریبدر . مدرسه لرک ، عمارت لرک حال حاضر ، صورت اداره سی
واجب اصلاح اوله بیلیر . فقط مدرسه لرک ، عمارت لرک هر حالده معارفه
وانسانیته خادم آثار نافه دن اولدیغنه و بزم ایچین بونلر دائماً استفاده
سرمایه لر عدادنده بولدیغنه شه بوقدر . هله ، مدرسه و مکتب
سا کلرینی ، حاضر دن تمیش ایتلری اعتباریله مسئله کد ایتک ،
وقتیله جاهل بر معارف ناظر مزک : « مکتب ، مصرفی اولماسه معارف
بودجه سی یولنه کیره چک . دیسه بکثر برشیدر . همز تلردن متنفع
اوله چق فقراده بالطبع مسئله کدر . شو حالده فقرا ایچین هیچ برشی
حتی خسته خانه بیله یابد بر ماملی . زیر مسئله کدر ملجأ اوله چق ا

« خرسیتانلقده ثابت وار ایدی . و بونی ادامه ایچین چالیشدی لر
نهایت بر خرسیتان مجددرک رفع ایتدیکی لواء عصیان آلتنده طویلانلر ثابت
قاعده لر ییقدیلر . » [۴۸]

خرسیتانلقده و وقتیله ثابت اولدینی کی بو ثابتک موسویلکده ده
حالا موجود اولدینی مؤلف بر هیفه یوقاریده سویله مشدر . اسلام
میتده ده ثابت وارک بونک شمدی به قدار قالمسندن شکایت اولنوب
دوریور . بئون بونلرکد کلامی ایدی که دین دینلن شی ثابت اولور
وانسانلر طرفندن ده کیشدر بیلکدن سوکره آرق بکیسنه دین دینمز ،

اصولاً بیک خارجہ اولسون هر حالده حکومتی یعنی استقلالزی برقیید خارجی آلتنه آله جفنده شبه یوقدر. استقلال ايله تقید خارجی نریظری ایجابی بالبداهه ایکی امر متعارض بولندقلری جهته ایکیسک بردن وقوی ممکن اوله ماز .

شوراسی وارکه حال اضطرارده غالبک آمانته صرفرو ایتماک قابل دکلدر . چونکه مغلوبیتمز عجزه استناد ایتمشدر . بن بالکیز دوات نقطه نظرندن دوشونمکه قالسه ایدم صلاح الدین بک برادرمنک نتیجه مطالعاتنه اشتراک ایدمزد . بو خصوصیه کی قناعتم غالبک آمان حقیقه یعنی اکلازندن صکره « من لا یدرک الکمل لا یترک الکمل » دستورنی اله لهرق الک مساعد شرائطه الک موافق و ساینی التزام ایتمک اولوردی ؛ و حالک ایمان اجتماعیلرینک نتیجه تکمینی اوله رق نام غیرطبیعیلمکک نیم غیر طبیعیلمکدن داهاز یاده سرعتله حال طبیعی به عودت ایتمنه انتظاراً متباقی منافع مثبتی ده غائب ایتمک ایسته مزد . لکن مسئله به اسلامیت یعنی خلافت نقطه نظرندن باقیایر سه باشقه درلو دوشونمک ایجاب ایدیور .

ایشنه بز بومقاله مزله بونقطه نظرندن دوشونجه مزی انظار قارئنه قویغه چالیشه جغز :

امامی یعنی خلافتی کتب دینی مز ، پیغمبر (ص.ع) ک خلیفه سی اولق اوزره امر دین و دنیا ده ریاست عمومیه دن عبارتدر ، دیه تعریف ایدیورلر . کرک بو تعریفدن و کرک کتب دینی مزک بوباید و بریدی ایضا حاکمن اکلازلیورکه خلافت ، بالکیز مصالح دینیلمک امر تمشیتنده کی ریاست یعنی ریاست روحانیه دکلدر ، مصالح دینی و مصالح دنیویلمکک مزوجاً امر تمشیتنده کی ریاست عمومیه در . کرک دنیوی و کرک دینی مصالحک امر تمشیتنده قوت و شوکت اساس بواندینی جهته خلافتک صحتنده سلطنت اساس اتخاذ ایدلمشدر . هیچ بر صورتله مقام خلافت و اتقان کی بر حاله افراغ ایدلمه مز .

کرچه خلافتده مطلقیت یوقدر ، قوانین شرعیه ايله مقید اولدینی کی تنظیم جیوش ، محافظه آسایش ، اعلان حرب ، مصالح ، معاهده عقدی ، تشکیلات ملکیه و اداریه کی شرعک حال و زمانه کرره رأی و اجتهاده بر اقدینی احکامده دخی مشورتله مقیددر . فقط بوا یکی نوع قیود خارجنده بولنه حق هر درلو قیود ریاست عمومیهلمکک منافقدر ، وبالطبع خلافتی غیر صحیح قیلار .

بزه تطبیق اولنه حق وصایت هر نه شکله بولنورسه بولنسون بزم ایچون جزای مغایرت اولدیفنده شبه یوقدر . حرب حاضرک تولید ابتدیی حکومتله تطبیق اولنه حق وصایت نصل غیر رشیدیت وصایتی ایه بزه تطبیق اولنه حق وصایتده صلح عمومی محکمه سنک قرارینه مقترن وصایت هجردن بشقه برشی دکلدر . حقوقیات سیاسییه مبادیسی و موضوعه لری اوزرینه مؤسس قیاسات منطقیه نتایجی نه اولورسه اولسون وصایت ، خلیفه ملک ولایت و ریاست عمومیهلمکک دوچار اخلال ایدم جکلدر . چونکه خلافتی تصرفات قولیه و فعلیه سنک الک مهملرینک انفاذندن

دینسزک دینیر . « ثبت لله الذین آمنوا بالاول الثابت فی الحیاة الدنیا و فی الآخرة و یضل الله الظالمین » .

« دین اسلامده ره فورما ، دینک حقیقته نفوذ ایچین حرکت چولدن باشلادی . شیخ محمد عبده ، جمال الدین افغانی ، قازانی موسی افندی بیکلیف و نهایت غریک افکارینه ، باشقا دینلرک متونه واقف اولدقجه اسلامیکک علویاتی داهما زیاده تعظیم و تحجیل چالیشان اسلام کنجلیرینک حرکت فیکریه سی ، ایشنه بتون بولر برکون کلهجک دینک حقیقته اسلامک سمع اطلاعاته ایصال ایدم جکلر . دیندن پاکیش آلتش قاعده لری تمکدن بیقاراق دینک صیل و عالی قاعده لری اولک برینه اقامه ایدم جکلر . اوچینی فصلده اصلاحات دینییه دن بحث ایتمک اوزره سوزی بورده کسورم . » [۴۹]

اوبخنده ده سزکله کوروشه جکلر . بالکیز دینه عائد اولان شویوک ادعایر بکزه قارشی هر برده شوسوالی سزه اراد ایدم جکم : دینه حقیقه ایسانیور بیکر ؟ هر شیدن اول بوکا دوشور و بر جواب و بر بکر .

برده بران اشاعیده کلهجک اولان « اوروپا مدینتسک پاکیش تلقیدی » بمشده ، اوروپادن حاضر البسه کی کتیریلن و روحیه توافق ایتمه من مسافرتک ، مشروطیت اداره نک علیهنده بولورکن ، مؤلفک شویله برسوزی واردر : « اوروپا شمدی به قدر سلاحه فتح واستیلا ایدم مدیسی شرقی اسارت آلتنه آلتی ایچون صدوک بر باره بولدی : کتابلریله ، مکتبلریله شرقک کنج ذکی دماغلرینه بر طاق مجهول ، اسرار آمیز ایدم آثار الهام ایدیور ، زوالی کنج لر حرارت و شبابه بلده خولیابه قوشیورلر . »

ایشنه ، اوروپاک بادینی انقلاب دینی به تقلیداً بزمده دینز اوزرنده ده ره فورما اجرا ایدلمی طرزنده حاصل اولان کنج و حرارتلی آرزولرله دین اسلامک اسکی قاعده لری تمکدن بیقمت مسئله سنکده روحزک صدوک استناد کاهنی بیقمت درجه سنده نه لکلی برشی اولمادیغنه هاشم ناهید بک امینمیدر ؟

مصطفی صبری

خلافت و وصایت

کرک مطبوعاتده و کرک خارجده کیندکجه ، مزاید بر صورتده موضوع بحث اولان وصایت (ماندا) مسئله سی بک بو کونلرده داهما جدی بر ساحیه انتقال ایلدی کورلیور . شکلی نه اولورسه اولسون وصایت الله آلتی احتمالی قارشینده بولندیفمز جهته بو مسئله نک علمی بر ساحده بتون صفحاتی تدقیق ایتمک مطبوعاتمز و ارباب فکر مزه متجنم بر فریضه در ، کاشکی بو مناقشات علمییه داهما اول باشلانه و مسئله بالتبعه اجاع عمومی به باغلاسه ایدی ده محبوریته قطعیه تحقق ایتمکسزین واک مساعد شرائط تمین و تثبیت ایدلمکسزین وصی انتخابنه قالمشقم و امضا طوبیلامق و سائر کی خفیف لکله میدان و برلماش اولسه ایدی . هنوز شرائط صحیح سنه واقف اوله مدیفمز بو وصایت ویا وکالت مسئله سی اشتراک خفیف شرائطی حائر بولنسون ، ایسترسه شکلاً حایه